

Asya Studies

Academic Social Studies/Akademik Sosyal Arařtırmalar

DOI: 10.31455/asya.463827 / Number: 5, p. 111-113, Autumn 2018

KİTAP TANITIMI: Halil Ersoylu, Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları Üzerine İncelemeler, Ötüken, İstanbul, 2009, 248 s. ISBN: 978-975-437-725-5

Kitap Değerlendirme /
Book Review

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
25.09.2018

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
29.09.2018

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.09.2018

**Asya'dan
Avrupa'ya
Uluslararası
Sosyal Bilimler
Dergisi**

Öğr. Gör. Ebubekir Eraslan
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Türk Dili Bölümü
ebubekireraslan@gmail.com

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0003-3713-1242>

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Eraslan, E. (2018). Halil Ersoylu, Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları Üzerine İncelemeler, Ötüken, İstanbul, 2009, 248 s. ISBN: 978-975-437-725-5. *Asya Studies-Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar*; Number:5, Autumn, p. 111-113.

Son zamanlarda Türkologların pek çoğu daha evvelden neşrettikleri makaleleri konularına göre bir araya getirerek okuyucularına sunmaktadır. Ömrünü Türkçeye ilgili yaptığı araştırmalarla geçiren ve buna emeklilik döneminde de devam eden Prof. Dr. Halil Ersoylu da önceden farklı yerlerde yayımladığı makaleleri “Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları Üzerine İncelemeler” adıyla bir araya getirmiştir.

Eserde ithaf bölümünden sonra bir ön söz ve on bir bölüm bulunmaktadır. Yazar eserin takdiminde makalelerinin kitaba nasıl seçildiğini şu şekilde izah etmektedir:

“Bu eser, Türk dilinin çağdaş sorunları ile ilgili konulardan birkaçı üzerine yazılmış ve Türk Dili dergisinin değişik sayılarında yayımlanmış bulunan “Türk Dilinin Çağdaş Sorunları” adlı dizi yazıların, birbiriyle olan ilgilerine göre sıralanmasından oluşmaktadır. Toplam sekiz makalenin belirtilen özellikte bulunmasına karşılık, geriye kalan üç yazı uluslararası kurultay, sempozyum ve bilimsel toplantıda sunulmuş bildirilerdir.” (s. 18)

Yazar ön sözde Türkçenin asırlardır Doğu dilleriyle verişi az, alış çok bir alışverişte bulunduğunu; bugüne bu durumun Batı dilleriyle “alışverişsiz değil” “verişsiz alış”lara yöneldiğini belirterek dil hassasiyetini bizlere şu telkini yaparak göstermektedir:

“Ana dili” “yazı dili”, “millî dil”, “devlet dili”, “resmî dil” gibi adlandırmalardan en az birinin dikkate alınması durumunda bile Türkçeye gerekli saygının, sevginin, özenin gösterilmesi kaçınılmaz bir kişilik borcu, kimlik borcu, ortak değerlerin paylaşılma kuralları açısından ise uyulması başta gelen bir mutlak şart, bir yurttaşlık görevidir.” (s. 17)

Kitabın içindeki ilk makale olma özelliğindeki “Batı Kaynaklı Kelimeler(1)”den (s. 25) sonra sırasıyla “Batı Kaynaklı Kelimeler(2)” (s. 26) ve “Batı Kaynaklı Kelimeler(3)” (s. 27) başlıklı yazılarda Ersoylu; Batı kökenli kelimelerin bugünkü yanlış, özensiz, bilinçsiz vs. kullanımlarını çeşitli örnekler verip farklı ve pek çok sayıdaki sözlüklerden de istifade ederek gerekli açıklamalarda bulunmaktadır. Dördüncü bölümde “Eski Türkiye Türkçesinde kullanılan Batı kaynaklı Kelimelerin İmla ve Ses Yapısı ve Bunların Çok Şekilliliği”(s.92) makalesindeyse Eski Türkçedeki Ermenice, Yunanca vb. dillerin varlıklarıyla ilgili zengin örnekler yer verilmiştir.

“Batı Kaynaklı Kelimelerin Kullanımında Alan Genişlemesi” (s. 98) başlığıyla beşinci bölümde verilen bu yazıda yazar, çeşitli örneklerden hareket ederek Türkçedeki Batı kökenli kelimelerin zaman içinde kendi anlam dünyalarındaki değişmelerini bol örnekle izah etmiştir.

“Eş Anlamlılık Mı, Yabancı Kaynaklı Karşılık Oluş mu?” (s. 143) adıyla anılan altıncı bölümde “yabancı kökenli” kelimeleri “sinonim” kavramının içini dolduracak tarzda ilgili bilgileri vermiştir.

Yedinci bölümdeyse (s. 171) yazar; Türkçenin asırlardır bir dilden kolay kolay fiil almadığını bugüne bu durumun değişmeye başladığını ve bu kelimelerin de bir listesini vererek “Türkiye Türkçesindeki Batı Kaynaklı Filler” makalesini sonlandırmıştır.

Sekizinci bölüm “Batı Kökenli Bazı “Ön Ek”lerin Türk Dilinde “Kelime” Olarak Kullanılması” (s. 193) makalesinde eskiden dilimizde Arapça, özellikle de Farsça ön eklerin ağırlıklı olarak kullanıldığını bugün ise onların yerlerini İngilizce, Fransızca gibi dillerin ön eklerinin aldığı dile getirmiştir.

Dokuzuncu bölümde yer alan “X(İks):Türk Alfabesinin Otuzuncu Harfi(!)” (s. 209) başlıklı yazıda Ersoylu, dilimizde karşılığı olmayan “x” harfinin pek çok yerde karşımıza çıktığından bahsetmiştir.

&(And Sign) bölümündeyseniz yazar dilimizde karşılığı bulunmayan bir simgenin Türkçede kullanılması eleştirilmiştir.

On birinci bölümde de yazılı ve sözlü dilde +(Artı) artı kelimesi kullanılarak yeni anlam kalıplarının ortaya çıkarılmasını, semboller üzerinden konuşmaların gittikçe arttığını bunun dile etkisinin olumlu bir şekilde olmayacağını ifade etmiştir.

Yukarıda içeriklerinden genel olarak bahsedilen makalelerin künyeleri şu şekildedir:

1. Batı Kaynaklı Kelimeler(1), *Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları: 5, Türk Dili*, Mayıs 1994, Ankara, nr. 509, s.375-384

2. Batı Kaynaklı Kelimeler(2), *Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları: 6, Türk Dili*, Eylül 1994, Ankara nr. 513, s. 200-212

3. Batı Kaynaklı Kelimeler(3), *Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları: 7, Türk Dili*, Haziran 1999, Ankara nr. 570, s. 472-486

4. Eski Türkiye Türkçesinde kullanılan Batı kaynaklı Kelimelerin İmla ve Ses Yapısı ve Bunların Çok Şekilliliği, *Uluslar Arası “Osmanlı Türkçesi Öncesi :Eski Türkiye Türkçesi” Toplantısı*, 3-4 Aralık 1999, Türk Dil Kurumu-Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul

5. Batı Kaynaklı Kelimelerin Kullanımında Alan Genişlemesi, *Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları: 8, Türk Dili*, Ekim 2000, Ankara, nr. 586, s.331-345
6. Eş Anlamlılık Mı, Yabancı Kaynaklı Karşılık Oluş mu?, Doğu Akdeniz Üniversitesi, *Uluslar Arası Sözlük Bilimi Sempozyumu*, 20-21 Mayıs 1999, Gazi Mogosa, Kıbrıs; *Türk Dili*, Mart 2001, Ankara, nr. 591, s. 250-266
7. Türkiye Türkçesindeki Batı Kaynaklı Filler, V. Uluslar arası Türk Dili Kurultayı, Türk Dil Kurumu, 20-26 Eylül 2004, Ankara; *V. Uluslar arası Türk Dili Kurultayı Bildirileri*, Ankara, 2004, c.1, s. 1099-110
8. Batı Kökenli Bazı “Ön Ek”lerin Türk Dilinde “Kelime” Olarak Kullanılması, *Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları: 2, Türk Dili*, Mayıs 1993, Ankara, nr. 497, s. 326-333
9. (İks):Türk Alfabesinin Otuzuncu Harfi(!),*Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları: 4, Türk Dili*, Ekim 1993, Ankara, nr. 502, s. 434-441
10. &(And Sign) *Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları: 3. Türk Dili*, Ağustos 1993, Ankara, nr. 500, s.181-186)
11. +(Artı), *Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları: 1. Türk Dili*, Ocak 1993, Ankara, nr. 493, s.7-10

Akademisyenlerin yıllarca emek verip neşrettikleri yazılarını, özellikle konuları itibarıyla da yakın olan makalelerini, bir araya getirmeleri araştırmacılar için büyük bir kolaylık sağlamaktadır. Bu kitapta yer alan her bir makalenin “yabancı kelimeler” sorununa kafa yoran kimseler için metodolojik bir dünyanın kapılarını açacağına inanıyoruz.

KAYNAKÇA

Ersoylu, Halil (2009). *Türkiye Türkçesinin Çağdaş Sorunları Üzerine İncelemeler*. Ötüken Neşriyat: İstanbul.
